

7. SINIF DIN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 3 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. DKAB.7.1.1 · Melekleri sınıflandırabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Melek için "Allah'ın emirlerine karşı gelmezler; insan ve cin gibi seçme özgürlüğüne dayalı bir sorumlulukları yoktur" anlamında bir bilgi yazar.	4
a)	İnsan için "İradesi vardır; yaptıklarından sorumludur" yazar.	4
b)	Ayetteki "emirlere karşı gelmeyen ve emredileni yapan" ifadesine dayanarak meleklerin Allah'a isyan etmediğini belirtir.	4
b)	İnsan ve cinlerin ise iyiyi ya da kötüyü seçebildiğini ve bu yüzden sorumlu olduğunu belirtir.	4
b)	İrade ve sorumluluğun varlıkları birbirinden ayıran temel bir özellik olduğu için sınıflandırmada önemli bir ölçüt olduğunu gerekçelendirir.	4

a) Örnek cevap: Melek: Allah'ın emirlerine karşı gelmez, kendilerine emredileni yaparlar; insan ve cin gibi seçme iradesine dayalı bir sorumlulukları yoktur. İnsan: İradesi vardır; yaptıklarından sorumludur.

b) Örnek cevap: Ayette meleklerin Allah'ın emirlerine karşı gelmediği, kendilerine emredileni yaptığı bildirilir. İnsan ve cinler ise iyiyi ya da kötüyü seçebilir; bu yüzden yaptıklarından sorumludur. İrade ve sorumluluk, bu varlıkları birbirinden ayıran en temel özelliktir; yaratıldıkları öz ya da görünüp görünmemeleri bu kadar belirleyici değildir. Bu yüzden önemli bir ölçüttür.

Sık hatalar: Meleklerin de insanlar gibi günah işleyebileceğini düşünmek; Farkı yazıp ölçüt olarak neden önemli olduğunu açıklamamak

2. DKAB.7.1.2 · Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I'ı kıyametin kopması ve/veya yeniden diriliş (ba's) ile eşleştirir (ikisinden birini yazan da puan alır).	4
a)	II'yi mizan (amellerin tartılması) ile eşleştirir.	4
a)	III'ü hesap (amel defterinin verilmesi) ile eşleştirir.	4
b)	Bir eşleştirmeyi ayetteki ipucu ifadeyle gerekçelendirir (ör. "Sûr'a bir daha üflenir ... kalkmış bekliyorlar", "adalet terazileri", "Oku kitabını!").	3

a) Örnek cevap: I: Kıyametin kopması ve yeniden diriliş (ba's). II: Mizan. III: Hesap (amel defterinin verilmesi).

b) Örnek cevap: II'yi mizanla eşleştirdim; çünkü ayette "adalet terazileri kuracağız" ifadesi geçiyor. Mizan, amellerin tartılması demektir.

Sık hatalar: I'deki iki üfleme tek bir olay saymak; Gerekçe olarak ayetten ifade göstermemek

3. DKAB.7.1.2 · Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Dünya hayatının sınırlı, ahiret hayatının sonsuz olduğunu belirtir.	4
a)	Dünya hayatının sınanma (imtahan), ahiret hayatının karşılık görme yeri olduğunu belirtir.	4
b)	Dünyada yapılan iyi ya da kötü işlerin ahirette karşılık bulacağını belirtir.	4
b)	Bu ilişkiyi bir benzetme, somut bir örnek ya da dünyadaki amel ile ahiretteki karşılığı bağlayan tutarlı bir açıklamayla açıklar.	3

a) Örnek cevap: Dünya hayatı sınırlıdır ve ölümle biter; ahiret hayatı ise sonsuzdur. Dünyada insan yaptıklarıyla sınanır, ahirette ise yaptıklarının karşılığını görür.

b) Örnek cevap: Dünya bir sınav yeri gibidir; insan burada iyi ya da kötü işler yapar. Ahiret ise sınavın sonuçlarının alındığı yerdir. Tıpkı öğrencinin yıl boyunca çalışmasının karnesine yansması gibi, dünyada yapılanlar da ahirette karşılık bulur.

Sık hatalar: Yalnızca süre ya da yalnızca amaç bakımından karşılaştırmak; Ayetteki sınanma ifadesini ahiretteki karşılıkla ilişkilendirmemek

4. DKAB.7.1.3 · Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	B'yi umut ve sabır, C'yi adalet duygusu ile eşleştirir.	4
a)	A ve D'yi sorumluluk - dürüstlük ile öz denetime eşleştirir (A: öz denetim, D: dürüstlük eşleştirmesi de tam puan alır).	3
b)	Seçtiği karttaki davranışı ilgili inançla (yazıcı melekler, ahirette karşılık, mutlak adalet) doğru biçimde ilişkilendirir.	3

a) Örnek cevap: A: sorumluluk ve dürüstlük; B: umut ve sabır; C: adalet duygusu; D: öz denetim.

b) Örnek cevap: C kartında Zeynep, ahirette Allah'ın mutlak adaletle hükmedeceğine inandığı için dünyada hakkını alamasa bile öfkesine yenilmiyor; hakkının kaybolmayacağını biliyor.

Sık hatalar: Davranışı yalnızca tekrar etmek, inançla ilişkilendirmemek; Kartları birden fazla aynı kazanımla eşleştirip diğerlerini boş bırakmak

5. DKAB.7.1.3 · Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Amcanın hatayı fark edince düzeltmesini ve fazla parayı iade etmeye çalışmasını hesap verme inancıyla ilişkilendirir.	4
a)	Kimse fark etmese de kul hakkına dikkat ettiğini (iç denetim) belirtir.	4
b)	Ticaret dışında bir alandan örnek verir (ör. kamu malını korumak, emanete sadakat, sınavlarda dürüstlük, trafik kurallarına uymak).	4
b)	Bu davranışın toplumda güven ve adalet ortamına katkısını açıklar.	4
b)	Birey ile toplum arasındaki bağı kurarak analizini tamamlar (ör. dürüst bireyler çoğaldıkça denetime daha az ihtiyaç duyulur).	4

a) Örnek cevap: Amca, hesap gününde her yaptığından hesap vereceğine inandığı için kimse fark etmeyecek olsa bile bozuk tartıyı hemen tamir ettirmiş ve fazla aldığı parayı geri ödemeye çalışmıştır. Müşterinin hakkını üzerinde bırakmanın kul hakkı olduğunu biliyor.

b) Örnek cevap: Bir memur, kamuya ait araç ve malzemeleri kendi işi için kullanmaz; çünkü bunların hesabının sorulacağına inanır. Böyle davranan insanlar çoğaldıkça toplumda güven artar, haksızlık azalır. İnsanlar birbirine güvendiğinde daha az denetime ihtiyaç duyulur ve toplumda huzur artar.

Sık hatalar: Yalnızca bireysel etkiyi açıklamak; Ticaret örneğini tekrar etmek

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Felak suresinde daha çok dış kötülüklerden (gece, hasetçi, düşümlere üfleyenler) sığınıldığını belirtir.	4
a)	Nâs suresinde insanın kalbine/içine yönelen kötülükten (vesvese) sığınıldığını belirtir.	4
b)	Üç sıfatın Allah'ın insanı yaratıp yetiştiren, onun üzerinde tek hâkim olan ve tek ibadet edilen olduğunu anlattığını belirtir.	4
b)	Kalbe yönelen gizli tehlikeye karşı sığınılacak gerçek koruyucunun, insanın her yönüne hâkim olan Allah olduğunu yorumlar.	8

a) Örnek cevap: Felak suresinde gecenin karanlığı, hasetçi ve düşümlere üfleyenler gibi insanın dışından gelen kötülüklerden Allah'a sığınılır. Nâs suresinde ise insanın kalbine sinsice fısıldanan vesveseden, yani içten gelen kötülükten sığınılır.

b) Örnek cevap: Allah insanların Rabbidir; onları yaratır ve yetiştirir. Melik'idir; her şeyin tek hâkimidir. İlah'idir; tek ibadet edilendir. Vesvese insanın kalbine sinsice girdiği için ondan korunmak zordur. İnsanın kalbine ve bütün hayatına hâkim olan Allah'a sığınmak, bu gizli tehlikeye karşı en güçlü korumadır.

Sık hatalar: İki sureyi yalnızca ayet sayısı gibi biçimsel yönlerden karşılaştırmak; Üç sıfatı yazıp vesveseyle ilişkilendirmemek